

धर्मात्मा तव धर्मज्ञः पारावर्त्येण निर्धये । अमर्त्य इव मर्त्यः सन्नेष प्राणानधारयत् ।
 नास्ति युद्धे कृती कश्चिन्न विद्वान्न पराक्रमी । यत्र शान्तनवो भीष्मः शतेऽद्य निहतः परैः ।
 स्वयमेतेन शूरेण पृच्छमानेन पाण्डवैः । धर्मज्ञेनाहवे मृत्युराख्यातः सत्यवादिना ।
 प्रनष्टकुरुवंशः स पुनर्येन समुद्धृतः । स गतः कुरुभिः सार्द्धं महाबुद्धिः पराभवं ।
 धर्मेषु कुरवः कन्तु परिप्रक्ष्यन्ति माधव । गते देवव्रते स्वर्गे देवकल्पे नरर्षभे ।
 अर्जुनस्य विनेतारमाचार्यं सात्यकेस्तथा । तं पश्य पतितं द्रोणं कुरूणां द्विजसत्तमं ।
 अस्त्रं चतुर्विधं वेद यथैव त्रिदशेश्वरः । भार्गवो वा महावीर्यस्तथा द्रोणोऽपि माधव ।
 यस्य प्रसादादोभक्तुः पाण्डवः कर्म दुष्करं । चकार स हतः श्रेते नैनमस्त्राण्यपालयन् ।
 यं पुरोधाय कुरव आह्वयन्ते स्म पाण्डवान् । सोऽयं शस्त्रभृतां श्रेष्ठा द्रोणः शस्त्रैः परिष्कृतः ।
 यस्य निर्दहतः सेनां गतिरग्रेरिवाभवत् । स भूमौ निहतः श्रेते शान्तार्चिरिव पावकः ।
 धनुर्मुष्टिरशीर्णस्य हस्तावापस्य माधव । द्रोणस्य निहतस्यापि दृश्यते जीवतो यथा ।
 वेदा यस्माच्च चत्वारः सर्वास्त्राणि च केशव । अनपेतानि वै शूराद्यथैवादौ प्रजापतेः ।
 वन्दनार्हा विमौ तस्य वन्दिभिर्वन्दिताः शुभौ । गोमायवो विह्वल्यन्ति पादैः शिष्यगणार्चितैः ।
 द्रोणं द्रुपदपुत्रेण निहतं मधुसूदन । कृपी कृपणमन्वासे दुःखोपहतचेतना ।
 तां पश्य पतितामार्त्तां मुक्तकेशीमधोमुखीं । हतं पतिमुपासन्तीं द्रोणं शस्त्रभृताम्बरं ।
 वाणैर्भिन्नतनुत्राणं धृष्टद्युम्नेन केशव । उपासे वै मृधे द्रोणं जटिला ब्रह्मचारिणी ।
 प्रेतकृत्ये च यतते कृपी कृपणमातुरा । हतस्य समरे भर्तुः सुकुमारी यशस्विनी ।
 अग्निमाहृत्य विधिवच्चितां प्रज्वाल्य सर्वशः । द्रोणमाधाय गायन्ति त्रीणि सामानि सामगाः ।
 कुर्वन्ति च चितामेते जटिला ब्रह्मचारिणः । धनुर्भिः शक्तिभिश्चैव रथनीडैश्च माधव ।
 शस्त्रैश्च विविधैरन्यैर्धक्ष्यन्तो भूरितेजसं । इति द्रोणं समाधाय शंसन्ति च रुदन्ति च ।
 सामभिस्त्रिभिरन्तस्थैरनुशंसन्ति चापरे । अग्नावग्निं समाधाय द्रोणं हत्वा ऊताशने ।
 गच्छन्त्यभिमुखा गङ्गां द्रोणशिष्या द्विजातयः । अपसव्यां चितिं कृत्वा पुरस्कृत्य कृपीं तदा ।
 इति श्रीमहाभारते स्त्रीपर्वणि स्त्रीविलापपर्वणि गान्धारीवाक्ये त्रयोविंशोऽध्यायः ॥ २३ ॥
 ॥ गान्धार्युवाच ॥ सोमदत्तसुतं पश्य युयुधानेन पातितं । वितुद्यमानं विहगैर्बुधभिर्भ्राधवान्तिके ।
 पुत्रशोकाभिसन्तप्तः सोमदत्तो जनार्दन । युयुधानं महेष्वासं गर्हयन्निव दृश्यते ।
 असौ हि भूरिश्रवसो माता परमदुःखिता । आश्रासयति भर्तारं सोमदत्तमनिन्दिता ।
 दिव्या नैनं महाराज दारुणं भरतवधं । कुरुसंक्रन्दनं घोरं युगान्तमनुपश्यति ।
 दिव्या यूपध्वजं वीरं पुत्रं भूरिसहस्रदं । अनेकक्रतुयज्वानं निहतं नाद्य पश्यसि ।
 दिव्या सुषाणामाक्रन्दे घोरं विलपितं वज्र । न शृणोषि महाराज सारसीनामिवार्णवे ।
 एकवस्त्रानुसंवीताः प्रकीर्णाः सितमुर्द्धजाः । सुषासे परिधावन्ति हतापत्या हतेश्वराः ।

६५५

६६०

६६५

६७०

६७५

६८०